13de. JAARGANG — CURACAO DEN 20n JUNI 1896 — No 651

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

KARAKTER.

Daar zijn, gelijk men weet, lieden, van wie men zegt, dat zij geen karakter bezitten, dat zij karakterloos zijn. Daar zijn anderen van wie men getuigt, dat zij een laag karakter hebben. Daar zijn er echter ook — maar hun getal is, helaas, niet zoo heel groot — die een fier, een edel karakter toonen. Wat bedoelt men met dit karakteristieke woord "karakter"? Door het karakter verstaat men den gemoedsaard, niet zoozeer of deze blijmoedig of droefgeestig gestemd is, maar of de gemoedsaard zich voortdurend richt naar de magneetnaald van een onveranderlijk, edel en oprecht beginsel. Het karakter is het zedelijk geraamte der ziel. Denk het karakter weg en wat blijft er over van den mensch? Hij wordt een speelbal van zijn eigen hartstochten, een willoos werktuig van anderen, een riet, dat door den wind wordt heen en weer bewogen. Men behoeft juist niet met pharizeesche zelfverheffing den Hemel te danken, dat men niet is gelijk de anderen om tot de droeve bekentenis te komen, dat het der maatschappij al te zeer aan karakter mangelt.

Karakterloos is de dronkaard, die ter wille van een zinnelijk en bovendien nog zeer twijfelachtig genot de zuur verdiende penningen verteert en de zijnen gebrek laat lijden.

Karakterloos is de jongeling, die den eerlijken moed niet heeft om den liederlijken ploert van wiens lippen zedenkwetsende scherts komt, den rug toe te keeren.

Karakterloos is de lafhartige, die tegen beter gevoelen en tegen beter weten in, alleen om niet voor een geloovig christen gehouden te worden, mede spot met hetgeen hem heilig en eerbiedwaardig is — of althans geweest is. Beginselloosheid en karakterloosheid voeren den schepter, helaas, op elk gebied des levens. Zoowel op het open veld van de staatkunde als in den tempel vindt men karakterloozen, vindt men lieden, die het goede en vaste beginsel uit het oog verliezen op hun zwerftocht naar roem, eer en voordeel, ja voordeel vooral. De zelfzucht is de groote vijandin van het karakter; de zelfverloochening is de moeder van dezen schoonen parel.

Zoo springt het onmiddellijk in het oog dat onbaatzuchtigheid een van de voornaamste eigenschappen is van een goed karakter. Hij die voor zijn beginsel gloeit, daarvoor leeft, hij gaat niet op in den strijd om het bestaan, in den strijd om aardsch gewin. Het bovenzinnelijk ideaal staat hem immer voor oogen: hij offert voor de verwezenlijking daarvan zijn tijd, zijn krachten, zijn rust op. Hem deren de onverschilligheid, de spot, de verguizing van de menigte weinig of niets. Doordrongen van het waarlijk goede beginsel, doet hij zijn plicht en strijdt voort met onbezweken moed.

Moed! Ziedaar de tweede essentieele eigenschap van een goed karakter. O, hoevelen zouden een goed karakter bezitten, als daartoe geen moed werd vereischt. Tegen den stroom in te gaan, zich niet te storen aan de afkeuring en de spotternij van anderen, geen andere voldoening te kennen dan het bewustzijn van de soms harde en moeilijke plichtsvervulling, ziedaar wat velen afschrikt om karakter te toonen, wat bijna hetzelfde is als karakter te bezitten. Hoe dikwijls is een enkele blik, een gefluisterd woord van een tegenstander voldoende om ons zelven de vraag te stellen, of wij niet dwaas handelen met altijd ons beginsel op den voorgrond te stellen. Wij gevoelen ons niet geroepen, martelaars te zijn van onzen plicht. Martelaars niet? Belijders dan? Och neen, wanneer het ons kleine onaangenaamheden en moeilijke oogenblikken moet veroorzaken, dan zijn wij liever niets. Wij paaien voor het overige ons geweten met de moraal van het niet overmoedige spreekwoord: Een vergeten burger, een gerust leven.

Met allen eerbied voor vaderlandsche spreekwoorden, brengen wij den karakterloozen in herinnering dat niet de vergeten burgers de wereld vooruit en dichter bij God brengen maar de mannen van karakter.

Zijn uitdrukking vindt het karakter in daden, in daden van openlijken moed, in daden van onbegrensde toewijding, in daden van edele onbaatzuchtigheid. Trouwens op elke daad van eenige beteekenis drukt de mensch onwillekeurig den stempel van zijn karakter. En gaat men de daden na van de meerderheid der menschen, dán ziet men dat zij zijn menschen vol eigenbelang en zelfzucht, menschen zonder karakter; 't ontbreekt der wereld aan mannen van karakter.

De wonderen en het Rationalisme.

(*Vervolg*)

II.

DE MOGELIJKHEID VAN HET WONDER.

Bekend is het woord van Jean-Jacques Rousseau over de mogelijkheid der wonderen: "Kan God," zoo vraagt hij, "mirakelen doen, dat wil zeggen: kan Hij afwijken van de wetten, welke Hij heeft gemaakt?" En hij antwoordt: "Indien het niet onzinnig was, zou het goddeloos zijn zulk een vraag te stellen; wie op deze vraag ontkennend antwoordt, moet men onschadelijk maken door opsluiting. Wie toch heeft er ooit aan getwijfeld, dat God wonderen kan doen?"

Toch, niettegenstaande de Geneefsche philosoof allen, die met hem van gevoelen verschillen, aan de verachting prijsgeeft, ziet men ernstige mannen er nog groot op gaan, dat zij niet gelooven aan de mogelijkheid van het wonder. Maar waarom dan nemen zij die mogelijkheid niet aan? Is soms het wonder onbestaanbaar met betrekking tot de natuur van den mensch, of is het misschien in tegenspraak met de geheele natuurlijke orde, of wellicht, kan het niet worden overeengebracht met de natuur van God?

Zoo een bevestigend antwoord gegeven kan worden op een dezer vragen, wij zullen de eersten zijn om ons overwonnen te verklaren. Maar geen nood, het ongeloof verspilt zijne krachten, indien het het bewijs wil vernietigen, dat ons gegeven wordt door ons eigen verstand, door de natuur der wezens, welke met ons bestaan, door de oneindige volmaaktheden Gods.

't Is waar, het mirakel verbaast ons, maar het wekt geen afkeer. Integendeel, er ligt in het wonder iets beminnelijks, dat ons aantrekt met zoet geweld; hoe meer iets aan het wonderbare grenst, des te gemakkelijker zullen wij het toelaten tot het heiligdom van ons verstand. Hoe is het in het leven der alledaagsche werkelijkheid? Wij zijn gelukkig, zoo het leven verrassingen biedt, als moesten deze de teleurstellingen en droefheden van ons bestaan verzachten. Later, wanneer het toenemen der jaren tot ernst stemt en de studie ons heeft geleerd, wat bestaat en wat bestaan kan, voelen wij ons getrokken tot de wereld der wonderen, en aan den eindpaal van onze loopbaan zullen wij er nog behagen in scheppen onze kinderen te spreken van de wonderwerken Gods, waarvan het verhaal ook ons heeft getroffen.

Zou het wonder voor ons zooveel beminnelijks, zooveel aantrekkelijks hebben, indien het onbestaanbaar was? Of, indien het eens een droom, het spel der verbeelding ware! Doch neen, wij gelooven er vastelijk aan, of liever, geheel het menschelijk geslacht gelooft aan het wonder. Het bestaan van wonderen is bij alle volkeren eene hoofdwaarheid. Allen hebben de mirakelen aangenomen, alle oude wijsgeeren hebben daarop voortgebouwd. In de geschiedenis der godsdiensten zoowel van Egyptenaren, van Assyriërs, van Perzen, als van Grieken en Romeinen is het begrip van wonder het heerschende, en nog hoort men aan de boorden van Ganges en Indus verhalen van hetgeen de godheid in het heelal heeft gedaan en van de wonderwerken, welke zij heeft gewrocht.

Hoe te verklaren de eenstemmigheid, de algemeenheid van het geloof in de wonderen, het onafgebrokene der overlevering, zoo men dat geloof niet beschouwt als het algemeen gevoelen van het menschdom, een gevoelen, dat niet dwalen kan en een sprekend getuigenis aflegt van de waarheid? Daarenboven, leeft in dat geloof ook niet voort eene flauwe herinnering van wat God in de wereld heeft gewerkt om Zijn tusschenkomst te openbaren? En nu moge de rationalist het eenstemmig geloof aan wonderen, de voortdurende overlevering op dat punt verklaren op zijne wijze, in dat geloof spreekt geen andere waarheid dan deze: het wonder druischt niet in tegen de menschelijke natuur, de menschelijke natuur verkondigt luide de mogelijkheid van het wonder. Wel spreekt het algemeen gevoelen over de wonderen dikwijls zich uit in belachelijke fabelen, wel is de overlevering vervalscht tot ons gekomen, echter noch door den vorm, waaronder de gedachte der oudheid ons is medegedeeld, noch door de vervalsching van nevenomstandigheden, wordt de waarheid verminderd van deze stelling: het begrip van wonder is steeds en overal bij de volkeren levendig geweest. En dat het begrip eener zaak kan veranderd en vervalscht worden, echter niet zóó, dat de waarheid, die aan het begrip ten grond ligt, geheel verloren gaat, daarvoor is ten bewijs de leer over de eenheid van God. Hoeveel duizenden valsche godheden hebben den eenigen, waren God den lof en aanbidding niet betwist, welke Hem alleen toekomen? Maar, niettegenstaande de oorspronkelijke leer over de eenheid van God vervalscht en verminkt is, heeft het menschelijk geslacht voortdurend door een eenstemmige uitspraak het bewijs geleverd van het bestaan van God. Zoo ook verkondigt, ofschoon in fabelen en mythen, het eenstemmig gevoelen der volkeren uitdrukkelijk de mogelijkheid van het wonder.

(*Wordt vervolgd*).

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Jl. Dinsdag is de WelEdel Gestrengen Heer Mr. Th. A. J. Nuyens, Lid van het Hof van Justitie met het stoomschip *Prins Willem I* van zijn reis naar Nederland teruggekeerd.

Wij roepen ZEd. Gestr. een hartelijk welkom toe.

—Met genoegen vernemen wij dat a. s. Donderdag 25 Juni de Zeer Eerw. paters *Gregorius Vuylsteke* en *Ambrosius Euwens* van de Orde van den H. Dominicus benevens een Eerw. Zuster Dominicanes met het stoomschip Prins Willem IV uit Amsterdam naar Curaçao zullen vertrekken. Schenke hun de Hemel een voorspoedige reis en behouden aankomst.

De vriendelijke toezending der derde uitgave van het schoone boekske *El Papa León XIII, poeta latino, por R. P. Zoëll,* noopt ons tot een woord van dank. Een goed zoon gloeit voor de eer zijns vaders. En de Schrijver toont door zijn vloeiende overzetting der klassieke Pauselijke verzen, dat de lof, dien hij onzen Vader Leo XIII toezwaait, de overtuiging is van een kenner der letteren, aan welke Vergilius, Horatius en Martialis de dichterlijke onsterfelijkheid hebben geschonken.

NEDERLAND.

Artikel I van de kieswet is Vrijdag 29 Juni met betrekkelijk groote meerderheid (62 tegen 36 stemmen) en zonder noemenswaardige wijziging aangenomen.

BUITENLAND

De ramp te Moskou.

Een afgrijslijke gebeurtenis, een ongeluk van reusachtigen omvang, is plotseling een donkere schaduw komen werpen op de feestelijkheden te Moskou. Op het Chodynskoie-veld bij het Petrofsky-paleis buiten de stad zouden Zaterdag 30 Mei feestgaven worden uitgedeeld en eene ontzaglijke menigte — op niet minder dan vierhonderdduizend personen geschat — was daarvoor op de been gekomen. Door een of ander incident ontstond een zóó geweldig gedrang, dat honderden, ja duizenden menschen werden doodgedrukt, terwijl talloze vele hevige kwetsuren bekwamen. Men vertelt, dat het onge-

luk] daardoor veroorzaakt is, dat de begeleiders van de wagens waarop de feestgaven naar de plaats voor de uitdeeling bestemd werden gebracht, op verzoek van enkele personen, die achter de wagens aanliepen, bundels met geschenken onder de menigte wierpen, ofschoon de uitdeeling eerst om elf uur voormiddags zou beginnen. Als een loopend vuurtje verspreidde zich toen onder de honderdduizenden op het Chodynskoie-veld het gerucht, dat de uitdeeling begonnen was. Dadelijk stormde men toen in massa's in de richting der tenten, waar de catastrophe ontstond. Doordat de tenten omringd waren met droge slooten, stortten de voorste rijen neder. De menschenmassa daarachter bleef steeds opdringen, alles voor zich uit verpletterend. De druk was zoo geweldig, dat de menschen door de planken van de tenten werden geperst; een gendarm werd met paard en al platgedrukt. De verongelukten zijn voor het meerendeel boeren en werklieden; slechts enkele slachtoffers behooren tot andere klassen. Van de buitenlanders, die voor de feesten naar Moskou was gekomen, is niemand gedood of gewond.

Over het aantal dooden zijn zeer uiteenloopende geruchten in omloop waarvan de juistheid thans nog niet te controleeren is: men spreekt zelfs van twee à drie duizend dooden. De lijken werden in den nacht naar het Wagankow-kerkhof vervoerd, waar zij lagen tentoongesteld, opdat zij door familieleden zouden kunnen herkend worden.

De correspondent van het *Hbl.* bezocht het kerkhof en zegt van de daar aanschouwde tooneelen: Het was een afschuwelijk gezicht; een ondraaglijke lucht steeg uit al die kisten op, waartusschen jammerende menschen naar vermiste bloedverwanten liepen te zoeken; hun smart was aangrijpend. Honderden soldaten bewaakten het kerkhof. Ook bezocht ik een hospitaal, waarin 400 dooden waren geborgen.

Op het Chodynskoieveld werd alles vernield; het zag er uit als een slagveld. Uit een artesischen put op dat veld haalde men 28 lijken.

Een latere dépêche meldt omtrent de ramp nog het volgende: Ongeveer dertig vadem van de tenten, waarin de geschenken en ververschingen waren opgestapeld, bevindt zich een diepe, negen vadem breede sloot. De opdringende menigte stootte de voorste rijen in deze sloot, die in den loop van ruim vijftien minuten door honderden menschen werd gevuld. De van achteren met onweerstaanbaar geweld voortgeschoven massa's gingen over de nedergestorte lichamen, niet bemerkend of zij grond of menschen onder de voeten hadden. Voortgedrongen tot de gereedliggende stapels met feestgaven, begon de menigte deze onder de steeds opdringende massa's te werpen; daardoor ontstond een ontzettend gewoel, dat opnieuw talrijke slachtoffers, maar meer verminkten dan dooden vorderde: de meesten vonden den dood door verstikking. Nadat de orde was hersteld, kwam de menschenmassa tot bezinning. Ontnuchterd door het ontzettende schouwspel, begon de menigte, diep geschokt door het gebeurde, zelf de lijken uit de sloot te voorschijn te halen. Hierbij hadden hartbrekende tooneelen plaats. De ontboden officieren van gezondheid begonnen dadelijk de gewonden te verbinden. De gewonden werden in ziekenwagens naar de hospitalen gebracht; de lijken werden op brandweerwagens met stroomatten bedekt, naar de brandweerkazernes en de ziekenhuizen vervoerd. Een menigte van vele duizenden volgde in de droevigste stemming. In een hospitaal werden drie personen gebracht, bij wie acute geestesstoornis was ingetreden, maar deze patiënten zijn spoedig hersteld.

Omstreeks 1300 slachtoffers werden gister 2 Juni begraven. Slechts een deel daarvan was gekist. Het gezicht en de ledematen van vele dooden waren zóó verminkt dat zij slechts aan de kleederen te herkennen waren, voor zoover ook deze niet aan flarden waren gescheurd.

In de kerk van het Kreml-paleis werd op verlangen des keizers een lijkmis voor de verongelukten opgedragen; de keizer, de keizerin en de geheele keizerlijke familie woonden de plechtigheid bij. Ook bezochten de keizer en de keizerin de zwaargewonden in de hospitalen, en richtten tot de ongelukkigen woorden van warm medegevoel en troost. De keizer laat 1000 roebel betalen aan elke familie, die leden heeft verloren, en de slachtoffers werden voor zijne rekening begraven.

Er is een gerechtelijk onderzoek gelast, om de oorzaken van de ramp vast te stellen. De gerechtelijke autoriteiten namen het tooneel der ramp in oogenschouw.

Aanhoudend worden nog vreeselijke bizonderheden bekend gemaakt omtrent de schokkende gebeurtenis te Moskou. Het volgende is ontleend aan de beschrijving van een correspondent der *Daily Telegraph*:

Het was verschrikkelijk om te zien, hoe een aantal personen tusschen de lijken liepen, nu deze dan gene omkeerende, om te zien of uit de gelaatstrekken geen verloren familielid te herkennen was. Ik was er bij tegenwoordig toen eenige dier lijken herkend werden. Het ging iemand door merg en been om die vrouwen en mannen in tranen te zien uitbarsten en snikkende te hooren roepen: „Bathuska! Bathuska! (Vadertje! Vadertje!) Ik heb veel verschrikkelijks in mijn leven gezien, maar nog nooit iets zoo wreeds, zoo tragisch, zoo afschuwelijks. Nooit zal ik het gezicht vergeten van al deze dooden en evenmin het vernietigende tooneel van al die bewegingloze levende wezens, die als marmeren figuren tusschen hun dooden zaten. Hier zaten ze uren lang, de vliegen verdrijvende van het aangezicht der ongelukkigen en aandachtig luisterende of niet een zacht ademtochtje waar te nemen was; daar zullen zij blijven zitten tot de lijken worden weggedragen en dan zullen zij verlof vragen mee te mogen gaan, welk verlof hun beleefd door de bewakers zal worden geweigerd. Het tooneel op het kerkhof was zóó verschrikkelijk, zóó aangrijpend, dat iemand al zijn zenuwen noodig had om dat te kunnen aanzien. Op en om het kerkhof stonden detachementen militairen. Na eenig parlementeeren werd ik toegelaten door de poort.

Een officier, dien ik om inlichtingen vroeg, antwoordde mij: "ga er niet heen, mijnheer, het is te vreeselijk." Ik wandelde verder naar het einde van het kerkkof en daar zag ik een tooneel zoo vreeselijk, dat ik het niet kan beschrijven.

Men hoort natuurlijk ook van wonderbaarlijke reddingen. Een enkel voorbeeld, ontleend aan de *Daily News*: Een vrouw verloor tusschen het gedrang het bewustzijn. Haar man vroeg verlof om haar weg te dragen. Dit werd hem geweigerd. „Laat haar omkomen," werd hem geantwoord; "als zij hier heeft willen komen, moet zij ook tot het einde toe hier blijven!" Met behulp van de naaste omstanders hief hij de vrouw op, stak haar over de hoofden van de anderen een paar kennissen toe, die haar weer aan anderen overreikten en zoo werd de bewustelooze vrouw gered. Ook de man heeft er het leven afgebracht; hij geraakte onder een hoop lijken en werd verschrikkelijk gekneusd, maar toch nog levend onder de dooden te voorschijn gehaald.

Volgens den correspondent der *Times* te Moskou zou de vreeselijke ramp op het Chodynskoie-veld ontstaan zijn tengevolge van een formeelen aanval der hongerig en ongeduldig geworden menigte op de wagens waaruit de geschenken verdeeld moesten worden. De mannen, met het verdeelen belast, werden toen bang en wiespen de zakken met geschenken onder het volk, hetgeen de verwarring nog erger maakte.

Uit een dorp in den omtrek van Moskou waren 55 menschen naar de uitdeeling gegaan. Daarvan zijn er 2 ongedeerd teruggekomen.

Men vertelt ook staaltjes van moed en zelfopoffering tijdens de paniek. Zoo werd een dienstmeisje door een dozijn flinke moesjiks beschermd en uit het gedrang gebracht; ook redden eenige werklieden een kleinen jongen, maar enkelen van de moedige kerels verloren bij die manhafte daad het leven.

Te Berlijn is bericht ontvangen dat de chef der Moskousche politie een poging tot zelfmoord gedaan heeft.

De Fransche bladen openen reeds inschrijvingen voor de slachtoffers van de ramp te Moskou. Gisteren 2 Juni, zouden de directeuren der groote bladen bijeenkomen om te beraadslagen over een weldadigheidsfeest ten bate der slachtoffers.

Rome.—Z. H. Leo XIII vraagt deze maand bijzondere gebeden voor het Apostolaat der Pers. De Paus hecht groot gewicht en erkent bij herhaling de noodzakelijkheid van eene krachtige katholieke pers, zelfs werd door niemand dit feit duidelijker en krachtiger uitgedrukt dan door onzen H. Vader Leo XIII, in eene toespraak aan eene delegatie van katholieke uitgevers. Z. H. vergeleek het leger van katholieke schrijvers met eene uitgelezen bende soldaten, bedreven en geoefend in letterkundigen krijgsdienst, gereed om op het eerste commando naar het gevaarlijkste punt van het gevecht te snellen en zoo het noodig is, hun leven op het slagveld te laten. Hoe wenschelijk is het, dat alle Katholieken dezen wenk van den H. Vader begrijpen en opvolgen, want de noodzakelijkheid van eene op haar hoede zijnde katholieke pers komt met den dag meer aan het licht, nu een bepaald slechte lectuur door de geheele wereld zich op den voorgrond dringt. Daar moet iets gedaan worden, om het nadeel te niet te doen, dat door de slechte boeken en geschriften wordt teweeggebracht en het eenige middel daartoe is het in omloop brengen van goede katholieke boeken, tijdschriften en nieuwsbladen. Het is de wil van Z. H. Leo XIII, dat der katholieke pers de behulpzame hand wordt verleend. Door dit goed werk te bevorderen moet men goede katholieke boeken en nieuwsbladen zelf lezen, die bij familiën invoeren en zorg dragen, dat katholieke geschriften worden gekocht en dat men zich abonneere op de katholieke couranten. Alle middelen zegt de H. Vader, moeten gebezigd worden om die goede zaak te helpen bevorderen. Daar echter de zaak der katholieke literatuur met groote moeilijkheden te kampen heeft, die alleenlijk kunnen overkomen worden door bovennatuurlijke tusschenkomst, zoo wenscht de H. Vader, dat wij vooral gedurende deze maand vurig bidden voor het Apostolaat der pers.

—Het stoffelijk overschot van Kardinaal Galimberti werd uit het paleis Piceno in de Via dei Prefetti overgebracht naar de parochiekerk van St. Laurentius in Lucina. De rijtuigen der bij den Paus geaccrediteerde gezanten van Frankrijk, Oostenrijk, Spanje en Portugal, die der gevolmachtigde ministers, uitgenomen van Pruisen, en de equipage van Mgr. Riggi, prefect der Pauselijke ceremoniën, volgden den lijkwagen. Afgevaardigden van het stedelijk college der propaganda van het Romeinsch seminarie en het college Ghislieri, waarvan de lector een broeder is van den overleden Kardinaal, woonde de absolutie bij, waarna het lijk werd overgebracht naar het Campo Verano, nabij St. Laurentius buiten de muren, waar het bijgezet is in den grafkelder der H. Congregatie van de Propaganda. Bij den plechtigen lijkdienst van Kardinaal Galimberti waren 14 Kardinalen, waaronder Kardinaal Rampolla, tegenwoordig. De H. Mis werd opgedragen door Mgr. Agliardi: Kardinaal Oregiia gaf de absolutie.

Frankrijk. — Bestaat er een scheuring in de Orleanistische partij?.. De hertog d'Audiffret-Pasquier heeft zijn ontslag genomen als lid van het royalistisch comité en natuurlijk zijn door de pers, maar vooral door de *Libre Parole*, op dat besluit allerlei commentaren geleverd. Nu deelt de officieel-royalistische *Moniteur Universel* mede dat hij daarover inlichtingen zal verschaffen, zoodra de tijd daar is. Dat het royalistische comité in twee partijen, de jongeren met prins Henri van Orleans en de ouderen met Philippe, den pretendent, zou zijn verdeeld, is een verzinsel van de *Libre Parole*, zegt de *Moniteur*. Geen oogenblik zijn de leden van het comité te kort geschoten in hun trouw jegens het hoofd van het koninklijk huis. Wat er dan wèl geschied is, meldt het blad niet.

Intusschen bevat de (republikeinsche) *Eclair* een artikel waarin wordt volgehouden, dat tusschen de beide prinsen (die neven zijn) sinds lang een geheime strijd wordt gevoerd. Het blad verzekert, dat prins Henri [zoon van den hertog van Chartres] zich als pretendent heeft opgeworpen en eenige dagen geleden aan een diner verklaarde: "Wanneer mijn land mij roept, ben ik tot zijn beschikking." De *Eclair* beweert verder, dat het thans een groote vraag is: wie der twee prinsen het vermogen zal erven van den ouden hertog van Aumale? Dit bedraagt meer dan 250 millioen francs en een pretendent heeft geld noodig. De hertog van Orleans nu is, voor zijn positie, niet rijk. Zijn inkomen bedraagt niet meer dan 400.000 fr. en daarmee kan hij niet veel uitvoeren. Een schrijven door hem aan het royalistisch comité gericht om de leden aan te sporen meer in overeenstemming met de wenschen van den hertog van Aumale te handelen, is naar de *Eclair* ten slotte verzekert, de oorzaak van d'Audiffret Pasquier's aftreden.

—Er gaat thans meer licht op over het ontslag van den hertog d'Audiffret Pasquier als lid van het royalistisch comité. De *Gaulois* deelt hieromtrent het volgende mee: In het begin dezes jaar [Februari] richtten verschillende royalisten tot den hertog van Orleans de vraag, of het hem welgevallig zou zijn, wanneer men bij senatoriale, ligislatieve of zelfs gemeentelijke verkiezingen op zijn naam manifesteerde. De pretendent scheen hiertoe niet ongenegen. Hij zond zijn boezemvriend, den hertog de Luynes, naar graaf de Maillé, die juist tot senator van het departement Maine-et-Loire was gekozen, ten einde diens advies in te winnen. De graaf richtte zich op zijne beurt weder tot verschillende leden der monarchistische verkiezing-comités, om, te weten, welke kansen een royalistische demonstratie onder deze omstandigheden zou opleveren. Maar de zaak bleef niet geheim en kwam ter oore van het "comité central royaliste". Onmiddellijk belegde dit comité een vergadering en zond een schrijven aan den pretendent, waarin het zich over de achter zijn rug gevoerde onderhandelingen beklaagde. De prins nam dit verwijt, gelijk te begrijpen valt, alles behalve vriendelijk op, en het antwoord, waarin hij zijn houding verdedigt, is dan ook vrij scherp gesteld. Hij betreurt het dat, terwijl door zijn vrienden met de noodige behoedzaamheid een onderzoek werd ingesteld naar zekere plannen van kiezers, die als demonstratie hun stem op hem wilden uitbrengen, het Parijsche comité die zaak heeft besproken op een wijze, in elk geval voorbarig te noemen.

Maar er mag, zegt de hertog, geen onzekerheid blijven bestaan op dit punt: "Niemand twijfelt er aan dat ik wel weet, hoe ik mijn geheelen plicht moet doen en dat ik dien zal doen.... Als gij nu denkt dat de Fransche monarchie eertijds ontstaan is en in de toekomst herboren kan worden door ergens in het buitenland een air van gekwetste waardigheid aan te nemen, en zonder de handen uit te steken maar af te wachten, zich te verheven achtend om zich af te geven met menschen en dingen, dan zijn wij niet van dezelfde meening. Zij van wie ik afstam hebben nog heel andere worstellingen en gevaren doorleefd dan die waarover gij u ongerust maakt. Ik blijf recter van hetgeen past en nietpast aan de koninklijke waardigheid en ik verklaar dat het verre van ongepast zou zijn, indien ergens in een Fransch dorp, in het nederigste dorpje zelfs, want alle zijn voor mij,

gelijk, de stemmen der kiezers mij aanwezen om mijn land te dienen naar het voorbeeld, door mijn voorvaderen gegeven."

De hertog verklaart dan nog, steeds beter in te zien dat de geest van den tijd, streeft naar een schikking tusschen het koningschap en het kiesrecht. Wat de onderscheiding van den jongen prins Henri betreft, zou men, vraagt de hertog, verlangen dat, als ik aan het hoofd van mijn land stond, verdienstelijke burgers een door mij toegekende decoratie konden weigeren omdat zij republikeinsch gezind waren ?

Uit deze laatste woorden blijkt, dat de hertog de verleende onderscheiding en het feit, dat de prins ze aannam, niet laakt. Hij verschilt ook hierin van opvatting met onderscheiden invloedrijke royalisten.

Geen wonder, dat na dezen brief d'Audiffret zijn ontslag nam.

—Het tegenwoordige Fransche kabinet zet de vervolgingspolitiek zijner voorgangers voort en voert de bestaande belastingwetten even scherp uit. De kloosters behouden echter hunne taktiek: er is slechts voor 180.000 francs betaald, terwijl er voor anderhalf millioen wordt geweigerd.

—Wegens de in Afrika bewezen diensten heeft de Academie van zede- en staatkundige wetenschappen den prijs- Audiffret toegekend aan de missie-congregaties der Witte Paters en der Paters van den H. Geest, die het bedrag van 15000 frs. samen zullen te verdeelen hebben.

—Nauwelijks is het opruimers-ministerie Bourgeois c. s., die op de zetels hadden plaats genomen onder de leuze het boeltje eens netjes te zullen opruimen, zelf opgeruimd, of men bemerkt, hoe die heeren hebben huisgehouden.

De *Matin* schrijft dienaangaande :

"In de meeste ministeries zijn de fondsen reeds grootendeels uitgegeven, in eenige zelfs geheel opgemaakt. In het algemeen zijn de kredieten, die aan het budget verbonden waren, met twaalfde gedeelten verteerd, zoodat nu reeds alles is verdwenen. De meeste collega's van den heer Bourgeois hebben op schrikbarende wijze de ⅟₁₂, die beantwoorden aan de 4 maanden van het bestuur in 1896, overschreden. Andere twaalfden zijn in menigte uitgegeven.

"In het ministerie van justitie heeft de heer Ricard, na de gelden op zijde te hebben gelegd voor hen, die in den loop des jaars den leeftijd bereiken zouden, waarop zij *moeten* gepensionneerd worden, alles opgemaakt wat overbleef. Hij heeft dus voor de rest eenvoudig legio's ambtenaren gepensionneerd. Ja, indien wij goed zijn ingelicht, heeft hij het crediet over het geheele jaar 1896 met nog 10.000 francs overschreden.

"Het is nog een beetje krasser aan het ministerie van onderwijs en eeredienst. Het parlement stemt, gelijk men weet, ieder jaar de som, die de regeering, met name dit ministerie, mag besteden voor toelagen aan bijzondere scholen, op titel van staatsonderstand. Zoo kon dus Combes in 1896 beschikken over 5 millioen. In de eerste 4 maanden van 1896 waren reeds 4,967,000 francs verdwenen, zoodat hij zijn opvolgers de belachelijke som van 33,000 francs heeft overgelaten voor de overige 8 maanden.

"Wat zal nu het ministerie doen? Het zal nieuwe credieten moeten aanvragen, want anders is het staatshuishouden onmogelijk te drijven."

Aldus de *Matin*.

En nu nog een woordje over het- geen andere bladen er bijvoegen.

Daar het zeker is, dat noch aan onderwijs noch aan pensioenen zulke fabelachtige sommen besteed zijn, zoo wacht men in de Kamer belangrijke onthullingen tengevolge van interpellaties. Algemeen is men van oordeel, dat de gelden besteed zijn om parlementsleden om te koopen.

Deze meening wordt bevestigd door de feiten. Immers waren er onder de parlementsleden velen, die tot over de ooren in de schuld zaten, zoo zelfs, dat hun schuldeischers op hun honorarium beslag hadden gelegd. Plotseling echter hebben eenigen onder hen kunnen betalen, en nu... zijn het weder groote heeren !

De vraag is niet van belang ontbloot, waar de heeren ministers van het andere kostbare en eerlijke ministerie Bourgeois toch wel het geld lieten ?....

—De *Figaro* verhaalt het volgende over den afgetreden minister-president.

Het schijnt, dat de heer Bourgeois, de felle radicaal-socialist van thans, de nieuwsgierigheid had, toen hij minister van binnenlandsche zaken was, om de vroeger over zijn ambtelijke loopbaan uitgebrachte verslagen eens na te snuffelen. In een prefectoralen brief, uit den tijd toen hij nog onderprefect was, las hij van zichzelven: "Verstandig ambtenaar maar te gematigd van begrippen : ietwat reactionnair."

Het mooiste is, dat de prefect, die deze eigenaardige beoordeeling over den heer Bourgeois had uitgebracht, nog altijd zijn ambt bekleedt. De heer Bourgeois had hem wel willen ontslaan maar durfde het niet, want de bewuste prefect zou, naar het schijnt, zich niet ontzien hebben om eerst de oorzaak zijner ongenade rond te bazuinen en vervolgens met onweerlegbare herinneringen en doorslaande bewijzen aan te toonen, dat hij uit volle overtuiging en geheel volgens de waarheid over den heer Bourgeois als onderprefect eene beoordeeling had uitgebracht, die later den heer Bourgeois als leider van een radicaal en socialistisch kabinet zoo hinderlijk was.

— De nauwe betrekkingen tusschen Rusland en Frankrijk bleken onlangs weer, toen de keizerin weduwe van Rusland Nancy passeerde.

Op 't perron te Nancy wachtte president Faure den trein af, die om 4.30 't station binnenstoomde. Prins Bariatinsky noodigde Faure uit, in den salonwagen der keizerin te komen. Faure kuste der keizerin de hand ; de keizerin stelde hem voor aan de grootvorstin Olga en den grootvorst Michael. Het onderhoud was zeer hartelijk.

De trein stoomde om 4.40 verder. Bij aankomst te Pagny nam de president afscheid van de keizerin. Tijdens den rit bedankte de keizerin den president voor de vaderlijke wijze, waarop hij den grootvorst-troonopvolger te Nice had ontvangen. De generaals werden evenens aan de keizerin voorgesteld.

Prins Galitzin en prins Bariatinsky, die de keizerin vergezelden, ontvingen het grootkruis van het Legioen van Eer.

—Volgens de *Gaulois* is de wapenrusting der maagd van Orleans, welke men verloren waande, teruggevonden in het kasteel la Tour de Pinon, in de Aisne. Jeanne ontving dit harnas te Bourges van Karel VII, die het opzettelijk voor haar had laten smeden. Het borstkuras verschilt in bewerking van de andere uit dat tijdvak.

—Te Jarville is een priester tot lid van den gemeenteraad gekozen en wel met meer stemmen dan een der andere candidaten, nl. de Hoogeerw. heer Simons, kanunnik van het kapittel van Nancy.

Belgie.—Daar de Engelsche vice consul to Boma (Congo) namens zijne regeering appèl heeft aangeteekend tegen de vrijspraak van commandant Lothaire, die Stokes deed ophangen, zal het opperbestuur van den Congo staat, gevestigd te Brussel, de einduitspraak moeten doen.

—Het 13de eeuwfeest van den H. bisschop Lambertus, stichter der stad Luik, belooft luisterrijk te worden. Voorzitter van het feestcomité is Mgr. Rutten, verschillende sub-comités van kunstkenners en oudheidkundigen zijn gevormd om aan de feesten een kerkelijk-artistiek karakter te geven, terwijl andere zorg dragen voor de versiering der stad en het herbergen der pelgrims.

De viering zal bijna de geheele maand September duren. Uit Nederland en Duitschland, waar vele parochiën den H. Lambertus tot patroon hebben, is deelneming door afgevaardigden toegezegd. De meest beroemde oude reliekschrijnen van het land Luik zullen in de tentoonstelling van kerkelijke kunst prijken en ook met de overblijfselen van den H. Lambertus in de processie worden rondgedragen.

—Te Antwerpen heeft eene zeventigjarige juffrouw, Constance Teichmann, die haar geheele leven en groot vermogen gewijd heeft aan de verpleging der armen en ongelukkigen. Bijzonder in de werkmanshuizen gaat zij als een weldoende engel rond : zij stichtte 50 jaren geleden uit eigen middelen het kindergasthuis, dat zij nog dagelijks bedient. Onlangs werd haar door een optocht van alle werkliedenvereenigingen—zelf de liberale deden er aan mee, wat wel, bij den bestaanden partijhaat, bewijst hoezeer die engel der Cristelijke liefde in eere is—met muziek en bloemen hulde gebracht. Mej. Teichmann, die in 1870 de gekwetsten in den oorlog verpleegde en tijdens de choleraziekte te Antwerpen de lijders op de schepen verzorgde, kon wegens ziekte het eigenlijke feest niet bijwonen. De regeering bevorderde haar tot officier der Leopolds-orde.

—De bekende Belgische socialisten leider Jean Volders, die de laatste drie jaren wegens krankzinnigheid was opgesloten, is gestorven. Hij was in 1855 te Brussel geboren, werd na het verlaten der school, schrijnwerker, later onderwijzer en daarna bediende bij een bank ; van 1875 af wijdde hij zich aan de politiek en in 1885 richtte hij *Le Peuple* op en droeg veel bij tot de opkomst der socialistische partij.

Hij was een man van veel organiseerend talent en, naar men zegt, met een goed hart.

Rusland. — Moskou is, zooals men weet, een wonderschoone stad en bevat kerken, misschien nog talrijker en kostbaarder dan die van Rome. De Isaäcs-cathedraal, waar de kroningsplechtigheid van het jonge keizerpaar voltrokken werd, is een gebouw, dat bijna zijne wedergade niet heeft. Er is 90 jaren over gewerkt: van 1768 tot 1858, en wel volgens de plannen van een Fransch architect, Richard geheeten. Ze heeft niet minder dan tachtig millioen francs gekost.

De grondvorm is het Grieksche kruis. Uitwendig vertoont de tempel zuilenrijen van rood porfier, een hoofdkoepel die geheel van verguld koper is gemaakt, vier zijkoepels, gevels in wit graniet, waarin halfverheven beeldwerken, en bronzen deuren. Inwendig bevat ze kolommen van malachiet en lazuursteen, de muren zijn met verschillende marmersoorten bekleed, de heiligenschilderijen en het altaar schitteren van goud, edelsteenen en mozaïeken.

Toch maakt dit gebouw, hoe eenvoudig en grootsch van stijl, een loggen en somberen indruk.

Oostenrijk. — Een der meest invloedrijke leden der liberale fractie uit den Oostenrijkschen Rijksdag, professor Suez, de man waarmee dr. Lueger zoo menig heftig debat heeft gewisseld, is uit de fractie getreden en wil met de liberale partij, niet meer te doen hebben. Is het een listig „kapje omkeeren," nu de Christelijke partij blijkbaar de overhand heeft en welhaast in het geheele land den boventoon zal voeren? Wij mogen het vermoeden. Hoe het echter zij, velen zullen hem volgen, en eerlang zal de liberale groep wellicht geheel uit elkander vallen.

De hoofdreden der oneenigheid in het liberale kamp is deze. Gelijk wij mededeelden, is de nieuwe kieswet in derde lezing aangenomen. Nu staan, voordat de tijd van invoering der wet gestemd wordt, eerst nog andere punten op het program. Maar de liberalen begrijpen, dat zij na al hun verpletterende nederlagen en gedwongen als zij aan het bestuur blijven, om Hongarije te gerieven in den „Ausgleich", al den invloed, die hun nog rest, zullen verbeuren en bij de verkiezingen voor Rijks- en Landdag bijna al hun zetels zullen verliezen. Daarom wenschen zij er liever maar een eind aan te maken.

Baron Chlumecky, feitelijk het hoofd der liberale groep, stuurt in deze richting, maar professor Suez is het er niet mede eens en trad nu uit de partij.

Een ander feit van veel beteekenis te Weenen is de circulaire van het bestuur der „Fortschrittlerische club" (progressisten) aan de liberale schoolcommissie. Daarin gaf dit bestuur zijne meening te kennen, dat tengevolge der gebeurtenissen in de hoofdstad van Oostenrijk, de leden der schoolcommissie beter deden met hun ontslag te nemen, daar zij nu toch in Weenen niet meer kunnen arbeiden in de richting, die hunne politiek hun voorschrijft. Geheel de Christelijke pers juichte op dit bericht. Helaas hebben de heeren dezer liberale commissie, die immer den mond vol hebben over „volkswil", „priestertyrannie" en dergelijke zaken, gemeend, dat de volkswil, die zoo duidelijk de liberale overheersching aan de deur had gezet, nu niet telde. „Wij zitten er, en wij blijven er zitten" hebben zij gedacht.

In Hongarije komt ook meer en meer werking.

Na het overhaast en vreemd vertrek van den Italiaanschen gezant, graaf Nigra, komt nu de keizer zelf, zooals de Budapesther bladen melden, de feesten storen. De redevoering van den kardinaal-primaat heeft de liberal groep te Budapesth zeer verbitterd. Erger is het nog, dat de keizer uit den speech van baron Banffy alles beval te schrappen, wat betrekking heeft op de kerkelijk-politieke ontwerpen, en dat Z. M. zelf zoo aandrong op *godsdienstige* politiek. Men schrijft reeds, dat Banffy's dagen geteld zijn, en de liberale partij twijfelt er geen oogenblik meer aan, dat in het najaar de Nemesis harer gehate politiek, die op ende op antinationaal is, zal dagen bij de Landdagverkiezingen. Men denkt, dat baron Banffy reeds eerder zal aftreden.

Noorwegen. — Eenigen tijd geleden had te Christiaansand de plechtige inzegening plaats der nieuwe kapel en bijbehoorend ziekenhuis. Het was een blijde dag voor de katholieke gemeente der stad.

Lang vóór het begin der plechtigheid stonden duizenden in stillen eerbied in en voor het bedehuis geschaard, om den katholieken kerkvoogd Mgr. Fallize, Apostolisch Vicaris in plechtgewaad te zien optreden. De eereplaatsen waren bezet door den gouverneur der provincie, den burgemeester, den voorzitter der geneeskundige faculteit, den commissaris van politie en andere hooge ambtenaren des rijks en der gemeente die, hoewel allen prostestant, er prijs op stelden aan den prelaat een bewijs van hoogachting en hunnen katholieken medeburgers er een van genegenheid te geven.

Na den afloop der godsdienstoefening sprak de gouverneur tot den bisschop deze woorden: „Monseigneur, wij zullen ons met u in het gebed vereenigen, om te verkrijgen, dat 's Heeren verlangen *ut unum sint, dat zij een zijn*, moge vervuld worden; en, zoo ik mij niet vergis, zal dit reeds werkelijkheid wezen, nog vóórdat de wereld eene eeuw ouder is."

Op zeer welwillenden toon werd de plechtigheid der inzegening ook in protestantsche bladen besproken, en een dezer, de *Faedrelandsvennen*, nam met eene betuiging van instemming en waardeering de toespraak van den kerkvoogd bijna geheel in hare kolommen op. Het is overigens een vaste gewoonte der prostestantsche pers in Noorwegen over den katholieken godsdienst en zijne bedienaren nimmer tenzij met gepasten eerbied te spreken.

Montenegro. — Vorst Nikita ontbood op Paaschdag van den Griekschen kalender de katholieke inwoners zijner hoofdstad Cettinje bij zich, om hun mede te deelen, dat hij zijne goedkeuring had verleend aan den bouw eener katholieke kerk en voornemens was, zelf het grootste aandeel in de kosten daarvan te dragen. Deze toespraak werd met de kreten *Zivio Gospodar!* („Leve de vorst!") begroet.

Eenige dagen later kwam Mgr. Milinovitch, de aartsbisschop, den vorst de dankbetuiging brengen zijner gemeente, die slechts 150 zielen telt en

geheel uit Albaniërs, Turken en Oostenrijkers bestaat; er is geen enkele Montenegrijn onder.

Ook zal een katholiek seminarie gebouwd worden te Antivari.

— De overheid te Alexandrië ondervindt bij hare maatregelen tegen de cholera veel tegenwerking van de Mahomedaansche inwoners die, uit bijgeloovige vrees, de ziektegevallen geheim houden. Van 20 op een dag voorkomende sterfgevallen werden 15 alleen ontdekt doordat de gezondheids-inspecteurs de woningen binnen drongen. Er is extra politiehulp uit Caïro naar Alexandrië gezonden, om een betere contrôle mogelijk te maken. Den 12n Mei 53 gevallen te Alexandrië, waarvan 22 doodelijk. Vele Europeanen verlaten de stad.

— In Egypte duurt de vlucht wegens de gevreesde ziekte voort, zoodat men het aan de zaken bespeuren kan. Alle scholen zijn gesloten.

VERSCHEIDENHEDEN.

BISMARCK EN LORD RUSSELL.

Terwijl Lord Russell op zekeren dag zich in het kabinet van Bismarck bevond, met wien hij in een warm gesprek gewikkeld was, kwam men toevallig te praten over de vele lastige lui, aan wier gezeur de staatslieden zoo vaak blootstaan.

"Zeg men eens oprecht," sprak Russell, "hoe lapt ge hem dat toch, als ge door al die lui tot vervelens toe belegerd wordt; welk middel wordt dan wel door u aangewend, om u van hen te ontslaan?"

"O," zeide Bismarck, "dat is heel eenvoudig; nochtans 't is 'n geheim, hetwelk ik u evenwel gaarne wil toevertrouwen."

"Veronderstel dat er iemand bij mij is," vervolgde hij, "die mij den kostbaren tijd doet verspillen, dan druk ik zóó, dat mijn bezoeker het niet bemerkt op het knopje van een electrische schel, en even later steekt mijn vrouw, wier kamer hier vlak naast is, het hoofd door de deur en roept mij onder het een of ander voorwendsel iets toe, met het gevolg, dat de persoon, die mijn geduld zoo lang op de proef heeft gesteld, op eens zijn biezen pakt."

Nog had evenwel de ijzeren kanselier de laatste woorden niet gesproken, of daar gaat de deur der zijkamer even open en vertoont zich het hoofd der onschatbare wederhelft, die tot haar dierbaren gemaal op zoetsappigen toon de volgende woorden richt:

"Zeg eens, Otto, manlief, denk er toch in Hemels naam aan, dat je drankje nog niet hebt ingenomen; 't is hoog tijd, hoor...."

Op deze onverwachte vertooning keken de twee groote staatslieden elkaar onthutst aan. Zij waren stom van verbazing en proestten 't eindelijk uit van het lachen.

Ten slotte nam Russell het woord en sprak tot den Prins:

"Met uw verlof, hoogheid, sta mij toe, dat ik u dadelijk verlaat, opdat ge op uw gemak uw drankje kunt innemen."

LAS MÁQUINAS Y LOS HOMBRES

Todo lo que vamos á hacer hoy, es una pregunta simple y clara, que cualquiera persona puede contestarse. ¿Por qué echamos grasa en las carretas, carros y coches de los ferrocarriles? Naturalmente que es para que puedan correr con más facilidad. Tal vez ustedes creerán que este punto es demasiado trivial para ocuparnos de él, mas perdónnenos y detengámonos en él un momento mas largo, veamos.

Se pierde cerca de una tercera parte de la fuerza de cualquiera máquina en alcanzar la fricción de sus propias partes, á pesar de la grasa y del aceite que se la echa; de manera que de tres máquinas solo dos no son de alguna utilidad. Este es un gran hecho, ¿no es verdad? Sí, y de aquí que los inventores están ideando constantemente nuevos medios para reducir la fricción.

Ahora pues, el cuerpo humano es una máquina impelida por el calor, justamente como lo es una locomotora, y cualquiera cosa que la retarde puede considerarse como fricción; pués bién, ¿Qué no darían los autores, los abogados, los eclesiásticos y todos los que toabajan con el cerebro, por algo que lts conservase siempre sus entendimienres claros y fuertes? ¿qué no daríamos cualquiera de nosotros por algo que tuviera el poder de impedir los dolores, la debilidad y la fatiga? ¿Sé yo de algo que lo consiga? Si lo supiera podría vender el secreto por más dinero que se haya jamás visto en toda Europa, pero lo que sé es una cosa y se les diré dentro de un minuto y de balde. La siguiente carta les hará ver lo que quiero decir:—

"En su última carta," nos dice un corresponsal, "Vds. dicen que encontraban estraño que yo perdiese carne tomando su remedio; Vds. tenían razón en decirlo; pués al mismo tiempo también tomaba las aguas de manantial, y cuando dejé de tomarlas y sólo continué tomando el remedio de Vds. aumentaba en carne de día en día, en resumen la historia de mi enfermedad es como sigue.

"He sufrido de dolores de estómago desde más ó menos desde que fuí colegial, sin embargo que en ese tiempo sodo eran de un carácter ligero, después ce algún tiempo me ordenaron que m. Aiciera cargo de la parroquia de Torrehilla en Alcañiz, provincia de Teruele cilli tuve un fuerte ataque, cuya influencia me duró por ocho meses, en realidad que me encontraba en un estado muy lamentable.

"Después de la epidemia del cólera del año de 1885 fuí nombrado beneficiado de esta iglesia y parroquia; entonces me volvieron los dolores, mi digestión era muy mala y tenía de cuando en uando ataques de mareo y vómito, pero en los seis últimos años la enfermedad aumentó tanto que por consejo de un doctor del lugar me fuí á los Baños de Sobron. Todo marchó bién por el primer año, pero en el segundo año me encontré completamente descompuesto y sin apetito alguno. Los ataques que se me presentaban fueron tan violentos en varias ocasiones que aun alarmaron al digno profesor y amigo mío.

"La enfermedad se había hecho tan seria que la conté á cierta persona, quien me aconsejó que ensayara el Jarabe Curativo de la Madre Seigel, diciéndome que tenía confianza en que me restablecería. He estado tomando el Jarabe desde Julio de 1894, cuyo efecto de bondad se manifestó poco después de principiarlo á tomar, el padecimiento disminuía rápidamente y desde entónces no he tenido más dolores, vómito ni mareo; al contrario tengo magnífico apetito y me estoy poniendo fuerte y gordo, en resumidas cuentas me siento como si solo tuviera *veinte años de edad*, no obstante de que como á pasto de todo lo que apetezco siendo mucho de lo que como muy indigesto, según me parece. Quedan Vds. en libertad para publicar este testimonio de gratitud para con el Jarabe Curativo de la Madre Seigel, á condición que Vds. sólo hagan uso de mis iniciales, puesto que la ciudad y mi profesión son suficientes para todo el mundo que quiera hacerme alguna pregunta. (Firmado) P. J. L. Presbítero, Epila, Provincia Zaragoza, 20 de Febrero de 1895."

El padecimiento de nuestro corresponsal fué indigestión ó dispepsia crónica, con sus desastrosos efectos en todo el sistema. Cuanto sufrió y se mortificó él mismo yá nos lo dice; ninguna otra enfermedad interviene tanto con el trabajo y echa á perder el sosiego y la felicidad humana, como esta enfermedad de que hablamos. Casi todo el mundo sufre de ella, no pasa por alto á nadie; es el enemigo de la juventud y de la vejez, cualquiera que sea el trabajo de los empleados, yá sea con el entendimiento ó físicamente ó de ambos modos.

Por siglos han buscado los hombres en vano un remedio hasta el encuentro afortunado del Jarabe Curativo de la madre Seigel. El gran éxito de esta medicina en curar los peores casos queda atestiguado por toda gente del mundo. Si alguno de Vds. está enfermo no debe hesitar en tomarlo inmediatamente. (3)

IMPRENTA DE LA LIBRERIA: A. BETHENCOURT É HIJOS, CURAÇAO.